

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

Poročilo Analize podatkov, zbranih na podlagi Odredbe o obveznem rednem pošiljanju podatkov o cenah kmetijskih pridelkov oziroma živilskih proizvodov

Za obdobje junij - november 2023

Naročnik: Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Izvajalec: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta

Ljubljana, april 2024

Kazalo vsebine

Povzetek	7
1 Izhodišča za izvedbo analize za obdobje od julija do novembra 2023.....	15
1.1 Sistem zbiranja podatkov	15
1.2 Zavezanci, ki pošiljajo podatke	17
1.3 Pomen hrane in deleži posameznih kategorij v izdatkih za življenjske potrebščine po statističnih podatkih	19
1.4 SURS - Gibanje cen hrane in rast cen življenjskih stroškov.....	19
2 Zaključek	21
2.1 Ugotovitve	21
3 Priloge	22

Kazalo slik

Slika 1: Primerjava prodanih količin posameznih skupin živilskih proizvodov s porabo po podatkih SURS....	7
Slika 2: Poreklo živil v prodaji na drobno	8
Slika 3: Spremembe cen kmetijskih proizvodov od julija do novembra 2023 – SURS in opravljena analiza (šestmestna koda -podatki SURS, K – kmetijski proizvodi v tej analizi)	9
Slika 4: Spremembe cen živilskih proizvodov od julija do novembra 2023 – SURS in opravljena analiza.....	10
Slika 5: Bruto marže posrednikov.....	12
Slika 6: Bruto marže trgovcev.....	13
Slika 7: Delež porabe gospodinjstev za skupine prehranskih izdelkov v drugem polletju 2023 (vir podatkov: Podatkovna baza SIStat (https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0400600S.px))	19

Kazalo preglednic

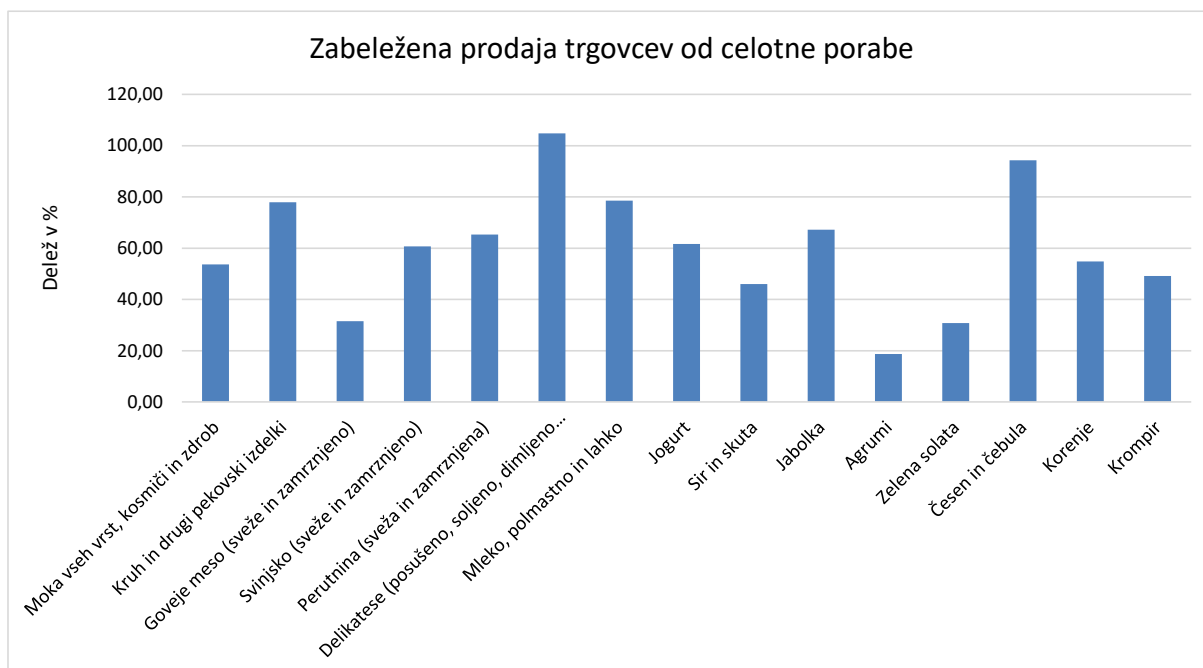
Preglednica 1: Primerjava skupin hrane po klasifikaciji SURS s sektorji in kategorijami pri tem spremljanju*	16
Preglednica 2: Letne stopnje rasti cen izbranih skupin živil v Sloveniji [%].....	20

Povzetek

V povzetku je podan primerjalni pregled zatečenega stanja in cenovnih sprememb za analizirane kategorije kmetijskih in živilskih proizvodov. V prvem delu je podana ocena o reprezentativnosti zajema podatkov za slovenski trg, nato odstiramo sliko o deklariranem poreklu analiziranih živilskih proizvodov v prodaji na drobno, največjo pozornost posvečamo cenovnim gibanjem v petih mesecih spremljanja cen ter primerjalni pregled zaokrožamo s prikazom bruto marž posrednikov in trgovcev, kot izhajajo iz zbranih podatkov. Pri tem kaže izpostaviti, da gre za obdobje analize, ki se nanaša na zelo kratko obdobje, in ki ga v marsičem tudi ne moremo obravnavati kot tipično za celo leto. Pričakujemo lahko, da bodo rezultati pri dolgotrajnejšem zajemu podatkov lahko bistveno drugačni od teh, ki jih zato kaže jemati z veliko mere rezerviranosti.

Količinski zajem po sektorjih

Zbrani podatki se nanašajo na šest sektorjev, ki so po porabi gospodinjstev iz skupine hrana v analiziranem obdobju predstavljali največji delež izdatkov. Od skupno 16,2 % izdatkov so podskupine živilskih proizvodov, ki so predmet te analize, v drugem polletju 2023 skupaj predstavljale 9,8 % povprečno porabljenih sredstev gospodinjstev (SURS, 2024). Glede na letno povprečno porabo na prebivalca (primerjalni podatki SURS se nanašajo na leto 2018) so prodane količine pri trgovcih, ki so bili zajeti v poročanje, če jih interpoliramo na obdobje enega leta, v povprečju dosegale dobrih 60 % (slika 1). Izračun je nekoliko poenostavljen, saj je prodaja nekaterih izdelkov deloma sezonsko pogojena (zlasti določeni mesni izdelki, sadje in zelenjava).

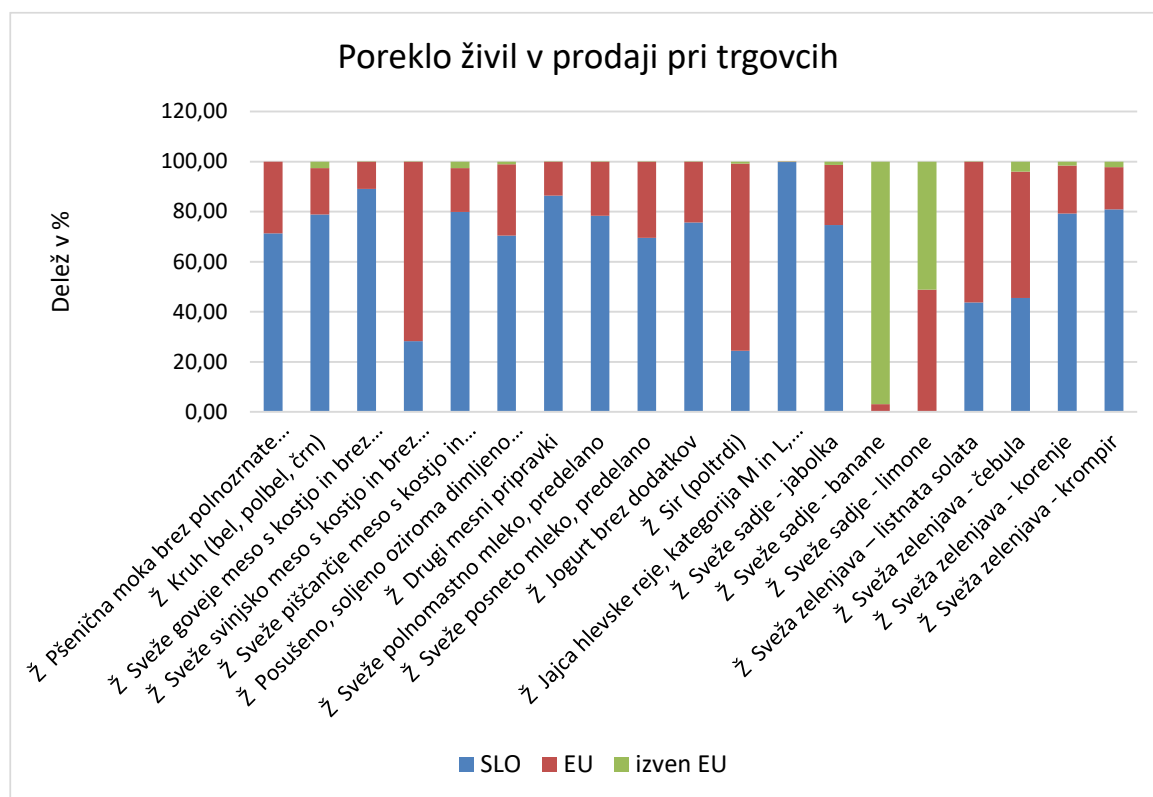
Slika 1: Primerjava prodanih količin posameznih skupin živilskih proizvodov s porabo po podatkih SURS

Del porabe gospodinjstev je pokrit skozi samooskrbo znotraj gospodinjstev, manjši del pa seveda tudi z nakupi pri ponudnikih, ki ne dosegajo praga za poročanje. V petletnem obdobju od primerljivih statističnih podatkov je mogoče prišlo tudi že do manjših sprememb v prehranskih vzorcih potrošnikov.

Odstopanja navzdol so seveda tudi posledica večinoma širših skupin prehranskih artiklov v primerljivih statističnih kategorijah kot jih predstavljajo analizirane skupine živilskih proizvodov. Še najmanjše odstopanje od tega predstavlja posušeno, soljeno in dimljeno meso. Pri agrumih, ki izkazujejo najmanjši zajem, kaže izpostaviti, da so predmet naše analize le limone, pri vseh vrstah mesa samo sveže meso, iz skupine sir in skuta samo poltrdi siri, od jogurtov le tisti brez dodatkov ipd.

Poreklo živil v prodaji na drobno

Pretežen del prodanih živil v obravnavanem obdobju je bil slovenskega porekla (slika 2). Pri vseh analiziranih živilskih proizvodih je del prodaje odpadel tudi na živila po poreklu iz drugih članic EU, poreklo iz tretjih držav pa je močnejše zastopano le pri nekaterih vrstah sadja (banane, limone)

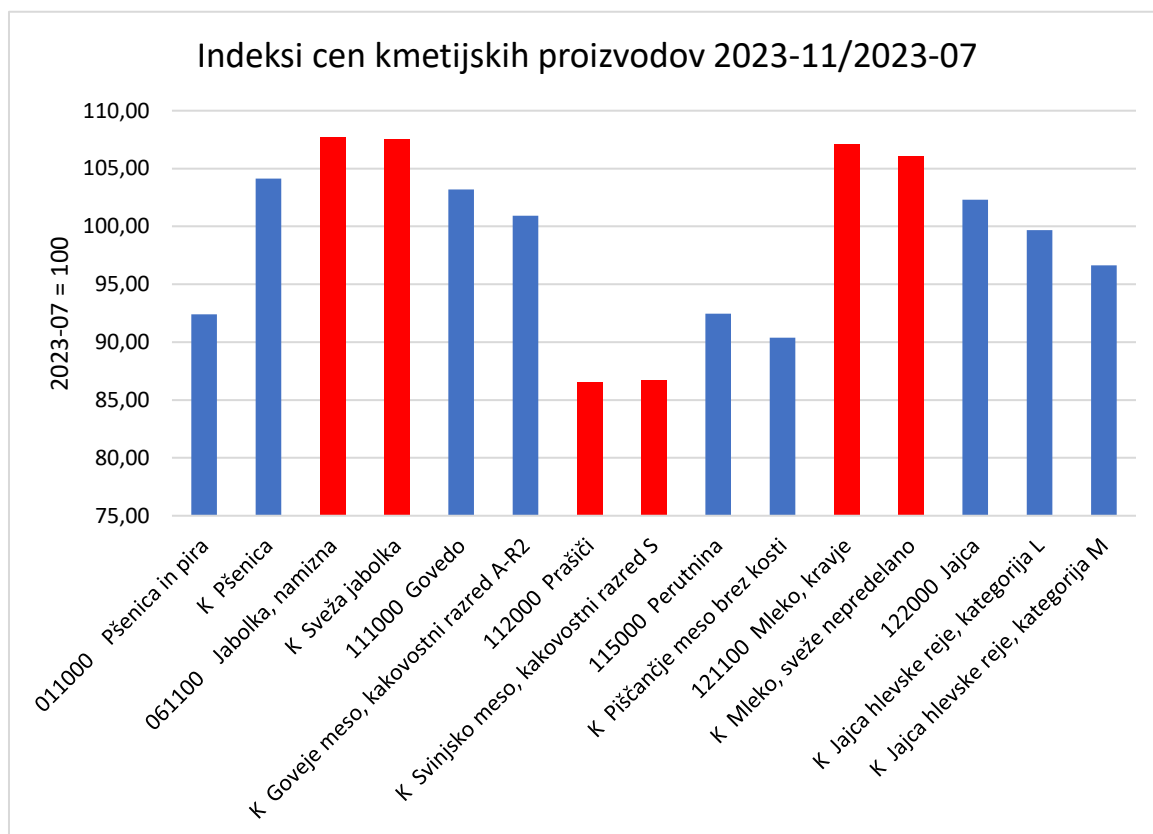
Slika 2: Poreklo živil v prodaji na drobno

Uvoženi artikli prevladujejo tudi svinjini, kar je logično glede na nizko stopnjo samooskrbe v Sloveniji, prav tako pa tudi pri poltrdih sirih in zelenjavi, ki je ni mogoče dlje časa skladiščiti. Če bi zajeli daljše časovno obdobje, bi bili proizvodi neslovenskega porekla verjetno zastopani še v večji meri (tudi npr. pri moki in kruhu, jabolkih, korenju in krompirju), saj analizirano obdobje sovpada s sezono njihovega spravila v Sloveniji, nekateri kmetijski proizvodi pa so problematični za dolgotrajnejše skladiščenje ali pa so zmogljivosti zanj v Sloveniji precej skromne.

Če gremo po živilskih verigah navzdol proti surovinam, ki pridejo do predelovalcev, večinoma zasledimo večji del proizvodov neslovenskega porekla kot na koncu verige pri prodaji na drobno. Del teh tokov je zagotovo tudi predmet mednarodne menjave v različnih fazah, en del pa se porazgubi na različnih stopnjah predelave. Natančnega sledenja snovnih tokov po poreklu skozi različne stopnje oz. člene v verigah trenutno zajem podatkov žal ne omogoča, podrobnejši vpogled na to področje pa bi zagotovo bil precej zanimiv. Sedanji zajem podatkov omogoča spremljanje dinamike dogajanja v posameznih fazah, ne pa tudi skozi zaporedne člene. Predvsem posredniki poročajo o večjih deležih proizvodov s poreklom iz drugih držav EU ali iz tretjih držav, a se ta delež pri trgovcih občutno zmanjša. To je seveda logično, ker gre veliko proizvodov brez posrednikov od predelovalcev (v tem zajemu podatkov seveda izključno slovenskih) neposredno do trgovcev, ker pa so prodane količine posrednikov marsikdaj večje kot pri predelovalcih ali trgovcih (npr. pri piščančjem mesu), to lahko pomeni, da posredniki prodajajo večje količine v tujino ali pa se poreklo blaga nekje porazgubi. Ker gre pri mesu za velike količine mesnih pripravkov, je del nepojasnjenih tokov mogoče skritih tudi v tej zgodbi.

Gibanje cen kmetijskih proizvodov

V petmesečnem obdobju spremljanja cen so bili pri kmetijskih proizvodih zabeleženi različni trendi. Višje cene so zabeležene pri jabolkih in mleku, izrazito nižje pa pri svinjskem in perutninskem mesu. Cene govejega mesa so šle rahlo navzgor, precej pa se razlikujejo rezultati tega spremljanja s podatki statistike pri pšenici, saj slednja beleži precej intenziven padec cene, zavezanci za poročanje pa nakazujejo na rahel dvig, ki bi bil v tem obdobju vsekakor bolj pričakovan. Morebiten odklon navzdol je lahko posledica uvoza cenejše pšenice iz tretjih držav, a o tem med julijem in novembrom 2023 niso navedli nobenih količin niti posredniki niti predelovalci. Spremembe cen na sliki 3 se za analizirane kmetijske proizvode sicer nanašajo na cene odkupa pri posrednikih, saj prodajne cene pridelovalcev pri večini kmetijskih proizvodov zajamejo zelo majhen delež celotne tržne proizvodnje v Sloveniji, kar je seveda predvsem posledica po obsegu proizvodnje večinoma premajhnih kmetijskih gospodarstev, da bi bili zavezani poročanju.

Slika 3: Spremembe cen kmetijskih proizvodov od julija do novembra 2023 – SURS in opravljena analiza (šestmestna koda -podatki SURS, K – kmetijski proizvodi v tej analizi)

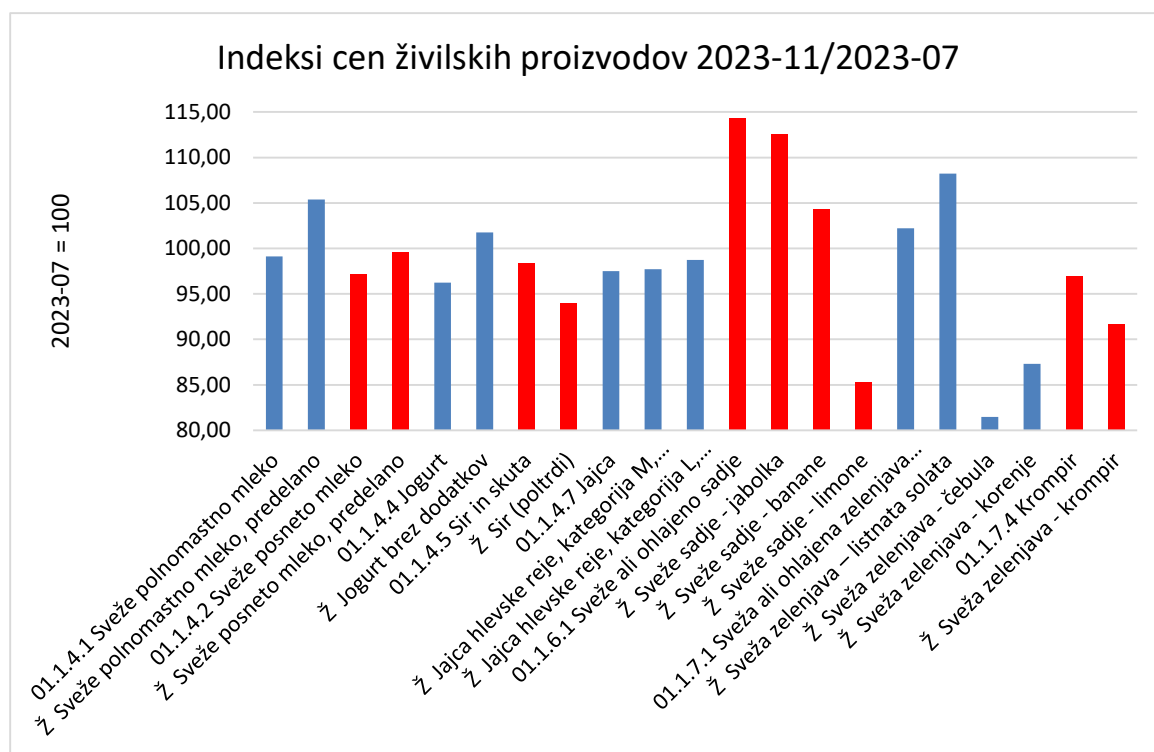
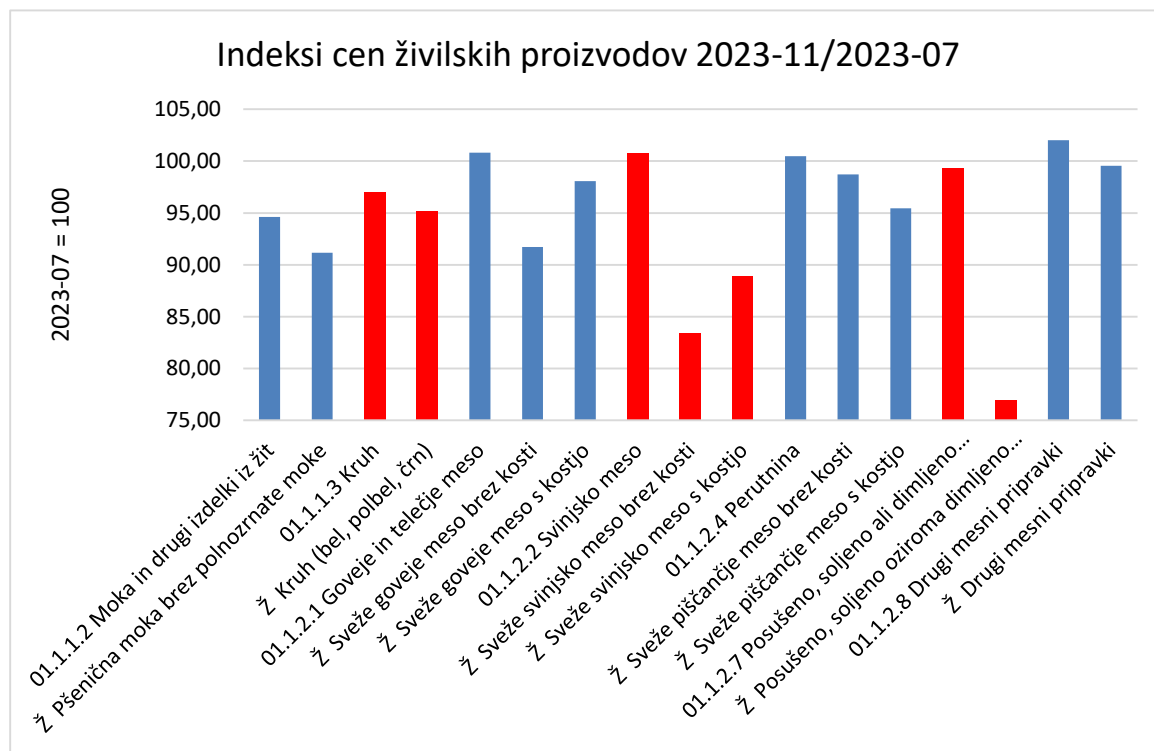
Nekatera manjša odstopanja med podatki statistike in to analizo so tudi posledica ožjih kategorij pri poročanju v primerjavi s širšimi skupinami pri statistiki. To zagotovo velja za goveje meso, manj pa za jajca hlevske reje kategorij L in M, saj ti dve predstavljata zelo velik del celotnega trga.

Gibanje cen živilskih proizvodov

Pri cenah živilskih proizvodov lahko v obravnavanem obdobju opazimo precej pestro dogajanje. Ker je nabor širši kot pri kmetijskih proizvodih, so rezultati prikazani na dveh grafikonih (slika 4). Prikazani rezultati se nanašajo na prodajne cene trgovcev, torej na spremembe, kakor jih občutijo potrošniki.

V obravnavanem obdobju se je več živilskih proizvodov pocenilo kot podražilo, spremembe cen pri nekaterih živilih pa dosegajo tudi več kot 20 % (posušeno, soljeno oz. dimljeno meso), zelo močan padec

beležimo tudi pri čebuli, korenju in svinjskem mesu. O opazni podražitvi po podatkih poročevalcev (v tem primeru trgovcev) lahko govorimo le pri jabolkih, bananah, listnati solati ter pri polnomastnem mleku.

Slika 4: Spremembe cen živilskih proizvodov od julija do novembra 2023 – SURS in opravljena analiza

Takšne spremembe večinoma sovpadajo s smerjo in intenzivnostjo sprememb cen kmetijskih proizvodov, ki so predmet te analize. Nasprotno pa lahko opazimo pri pšenični moki (v primerjavi s pšenico), manj intenzivno pri kruhu in v manjši meri tudi pri govedini. Pri pšenični moki se to da pojasniti s cenejšo

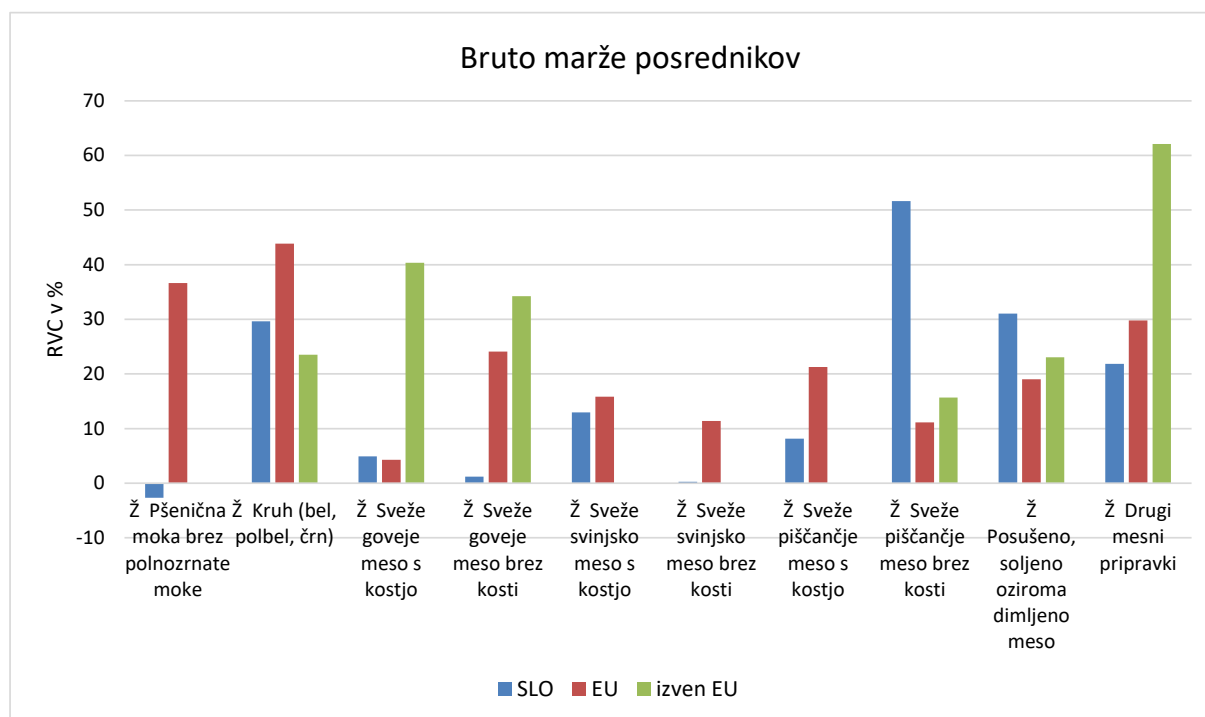
moko iz tretjih držav (po poreklu izven EU), deloma to velja tudi za kruh, saj njun delež pri posameznih členih v živilski verigi ni zanemarljiv, cene pa so nižje od večine konkurentov. Pri govedini je kategorija živilskih proizvodov bistveno širša kot posamezen kakovostni razred mlade govedine spremljanega kmetijskega proizvoda, kar je eden od razlogov, da bo pri nadaljnjem spremljanju cen in količin v letu 2024 prišlo na tem mestu do spremembe, ki bo omogočila boljšo pokritost trga in primerjavo cen na obeh ravneh.

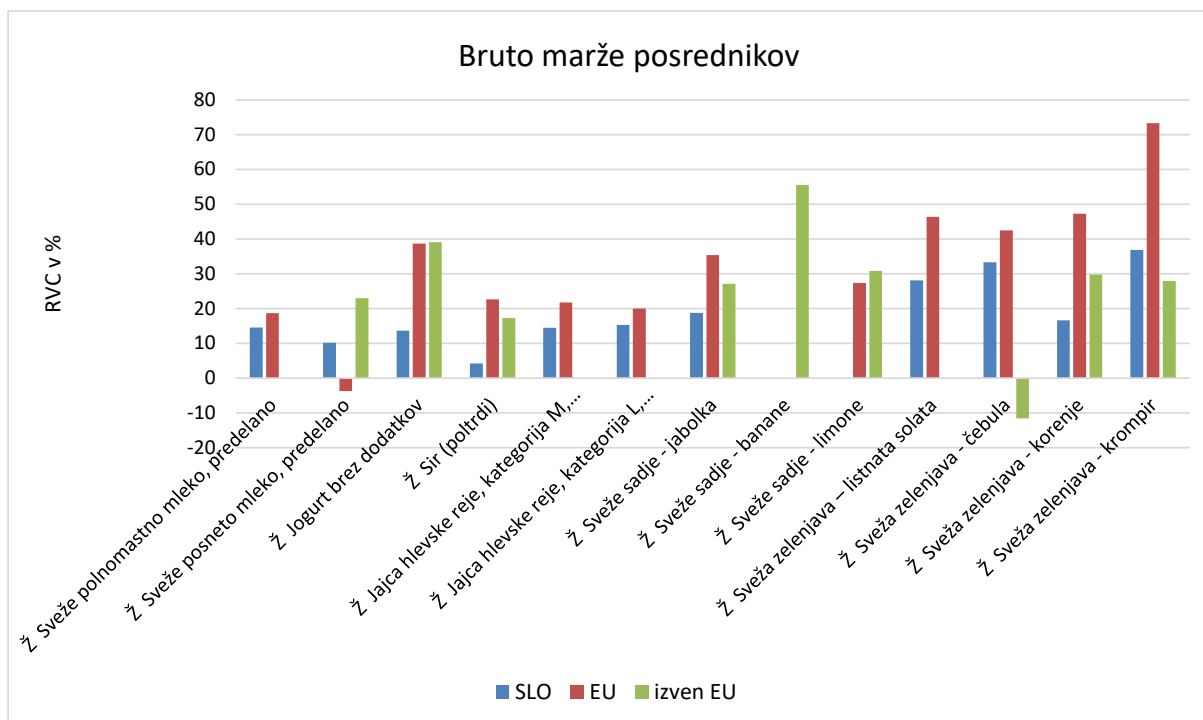
Precejšnje razlike pa lahko opazimo med podatki statistike in opravljenim spremljanjem cen. Deloma jih tudi tu lahko pripišemo ožjim kategorijam živilskih proizvodov, vseeno pa so nekatere razlike prevelike. To zagotovo velja za svinjsko meso, še bolj za kategorijo posušeno, soljeno oz. dimljeno meso. Nasprotni trend izkazuje tudi rezultata za polnomastno mleko in jogurte, pri čemer pri prvem gre za primerljivi kategoriji, pri drugem precej manj in je razlog za razliko lahko tudi ta. Močan padec cen pri posušenem, soljenem oz. dimljenem mesu pri prodajnih cenah trgovcev se je zgodil prav v novembru (prej so bile cene stabilne), kar je statistika zaznala kot zelo blag padec. Pri svinjskem mesu pa je pri tej analizi zabeležen izrazit trend padanja cen že od septembra, zato se zdi presenetljivo, da primerljiv statistični podatek govori o rahlem dvigu cen med julijem in novembrom 2023. Seveda je zajem cen s strani statistike drugačen kot pri tej analizi.

Bruto marže posrednikov in trgovcev pri živilskih proizvodih

Bruto marža je izračunana kot odstotna razlika med nabavno in prodajno ceno in seveda ne predstavlja stopnje dobička analiziranega deležnika, saj prodajno ceno bremeni veliko dodatnih stroškov, ki imajo pretežno značaj stalnih, nekateri pa tudi spremenljivih stroškov. Zato je bolj kot sam rezultat (torej odstotna razlika v ceni odkupa in ceni prodaje) zanimivo spremljati velike razlike med posameznimi proizvodi, pa tudi med poreklom istega živilskega porekla, saj slednje lahko nakazuje na določeno prodajno politiko predvsem pri trgovcih.

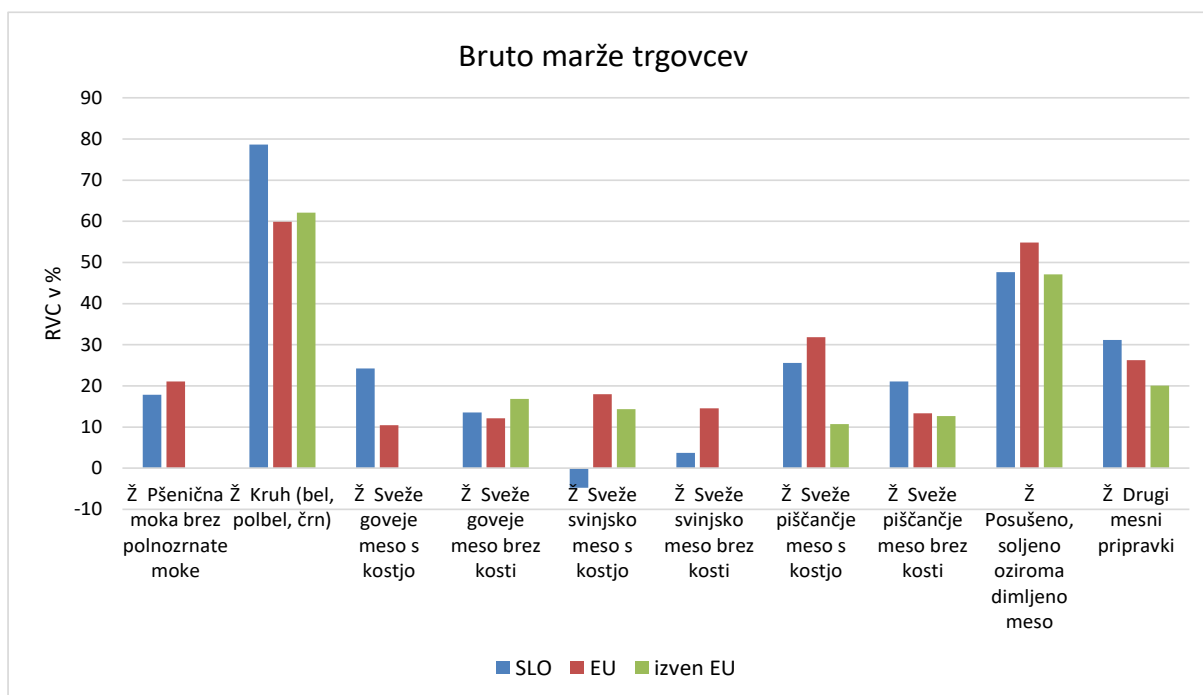
Bruto marže predelovalcev nismo računali, saj bi bila poenostavljena primerjava med posameznimi živilskimi proizvodi še manj objektivna ob dejstvu, da predelava lahko pripelje do povsem drugega proizvoda (čeprav še vedno znotraj iste kategorije) kot ga predstavlja vhodna surovina in so zato cene odkupa in prodaje neprimerljive med seboj. Pri kmetijskih proizvodih bi bil lahko zanimiv vpogled le v bruto marže posrednikov.

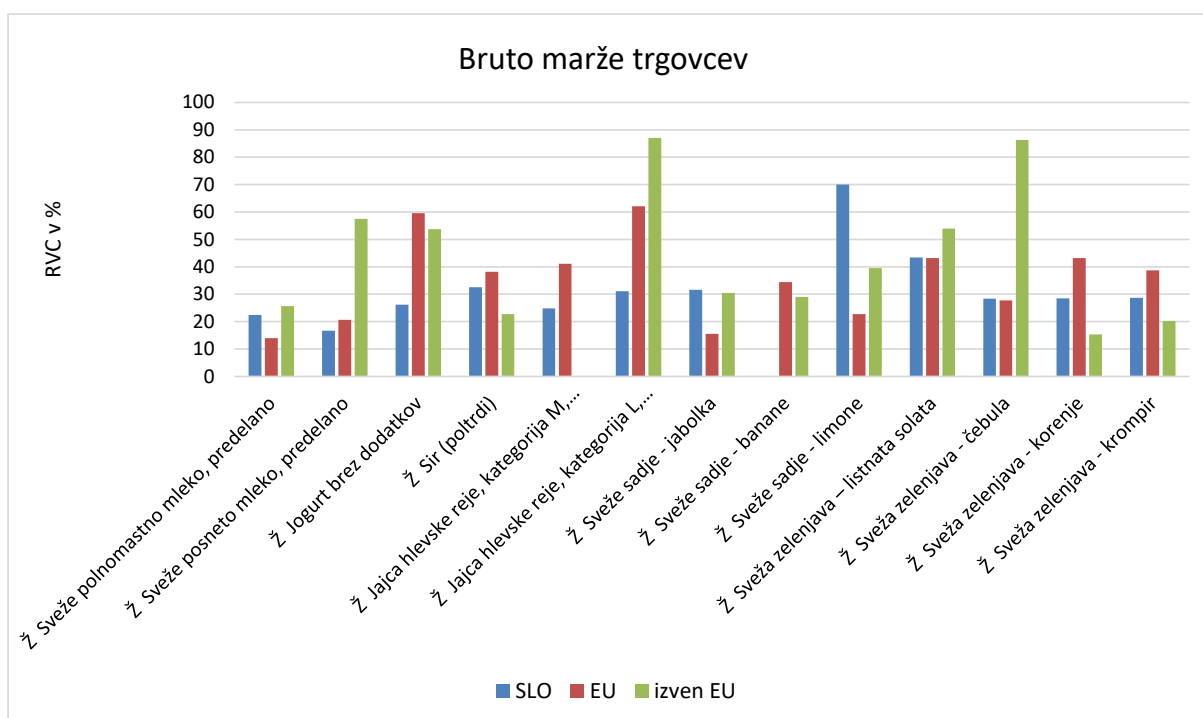

Slika 5: Bruto marže posrednikov

Bruto marže posrednikov imajo zelo širok razpon in dosejajo tudi do 75 % (pri individualnih poročevalcih lahko tudi več). Na splošno so višje pri proizvodih neslovenskega porekla, ker so vsaj nekatere zagotovo obremenjene z visokimi transportnimi stroški, marsikatera najbrž tudi z dodatnimi posredniki, od katerih kupujejo slovenski poročevalci. Pri večini živil s poreklom iz tretjih držav kaže ponovno poudariti, da gre za razmeroma majhne količine in nizke deleže od vseh proizvodov, ki so na koncu verige predmet prodaje na drobno. Posamezne negativne marže pa verjetno izhajajo iz 'paketnih' dogovorov s posameznim posrednikom kot dobaviteljem (trgovcem), ki to razliko v ceni vsaj skozi daljše obdobje zagotovo pokrije pri drugih artiklih v sklenjenem dogovoru.

Slika 6: Bruto marže trgovcev

Bruto marže trgovcev imajo precej drugačen splošen vzorec kot smo ga zabeležili pri posrednikih. Visoke vrednosti lahko opazimo pri nekaterih proizvodih (kruhu, mesnih in mlečnih izdelkih, jajcih večje velikosti, nekaterih vrstah sadja in zelenjave). Izrazito nizke so pri moki in večini kategorij svežega mesa (brez kosti in s kostjo). Zanimive so tudi primerjave bruto marž za isti proizvod različnega porekla. Te deloma lahko pojasnimo z različnimi nabavnimi cenami (nizke ali celo negativne marže v primeru višjih cen npr. pri svinjini), drugje bolj s poudarjanjem lokalnih (slovenskih) proizvodov (moka, jajca, posneto mleko, jogurt, čebula, krompir).

Vsi prikazi bodo v prihodnje ažurirani z zbranimi podatki za naslednje mesece, s čimer bo omogočen vpogled v dogajanje v daljšem obdobju. Petmesečno obdobje je zgolj uvodni korak v resnejše analize, le dolgotrajnejše spremljanje istovrstnih podatkov pa lahko odstre vpogled v dejansko dogajanje v posamezni verigi.

1 Izhodišča za izvedbo analize za obdobje od julija do novembra 2023

1.1 Sistem zbiranja podatkov

Zavezanci so bili za obdobje od julija do novembra 2023 dolžni pošiljati na Agencijo za kmetijske trge RS (v nadaljevanju: ARSKTRP) podatke najkasneje 15. delovni dan v mesecu za pretekli mesec. Kot delovni dnevi so se šteli dnevi od ponedeljka do petka brez praznikov, ki so dela prosti dnevi.

ARSKTRP je vzpostavila informacijski sistem, v katerega so zavezanci sami **mesečno vnašali podatke za vsako kategorijo po treh vrstah porekla (SLO, EU in izven EU)**:

- **Odkupno in prodajno ponderirano ceno** spremljanega kmetijskega pridelka oziroma živila
- **Odkupljeno in prodano količino** spremljanega kmetijskega pridelka oziroma živila.

Ponderirana cena je povprečna cena kmetijskih pridelkov ali živilskih proizvodov v posamezni kategoriji in se izračuna kot **vsota zmnožkov cen in količin posameznih kmetijskih pridelkov ali živilskih proizvodov**, ki se **deli z vsoto količin** teh **kmetijskih pridelkov ali živilskih proizvodov**. **V izračun ponderirane cene se za posamezno kategorijo vključuje vse cene (tudi akcijske) brez DDV in drugih dodatnih stroškov (npr. stroškov prevoza)**. V izračun se upoštevajo prodajne cene brez DDV, ki jo plača kupec (dejanska blagajniška cena upoštevajoč vse popuste, če so). V primeru trgovcev, ki prodajajo končnemu kupcu (potrošniku), so to v trgovini blagajniške cene s popustom ali brez popusta – torej cena, ki jo dejansko plača potrošnik. V primeru cenovnih popustov med dobaviteljem in prejemnikom za predčasno plačilo, rabatov ter drugih dogovorov za znižanje cene blaga (ker je npr. slabše kakovosti), se v izračun cene upošteva cena in količina prejetega oz. prodanega blaga (brez drugih stroškov kot npr. strošek prevoza itd.).

Primer izračuna ponderirane cene - trgovec odkupi TRI vrste jabolok v mesecu za obdobje poročanja:

- **Prva vrsta** po ceni 2 € /kg (**c1**). V mesecu za obdobje poročanja jih odkupi 50 kg (**k1**)
- **Druga vrsta** po ceni 2,2 € /kg (**c2**). V mesecu za obdobje poročanja jih odkupi 300 kg (**k2**)
- **Tretja vrsta** po ceni 2,6 € /kg (**c3**). V mesecu za obdobje poročanja jih odkupi 70 kg (**k3**).

Formula za izračun odkupne ponderirane cene za JABOLKA za mesec za obdobje poročanja (Odk.pond.cena): **Odk.pond.cena = vsota zmnožkov cene in količine deljeno z vsota količin**

- $\text{Odk.pond.cena} = ((c1 \times k1) + (c2 \times k2) + (c3 \times k3)) / (k1 + k2 + k3)$
- $\text{Odk.pond.cena} = ((2 \times 50) + (2,2 \times 300) + (2,6 \times 70)) / (50 + 300 + 70)$
- $\text{Odk.pond.cena} = (100 + 660 + 182) / 420$
- $\text{Odk.pond.cena} = 942 / 420 = 2,242 \text{ €/kg}$

Odkupno ponderirano ceno za JABOLKA, ki jo trgovec poroča za mesec za obdobje poročanja = **2,242 €/kg**

Sektorji za katere so zavezanci za prvo obdobje od julija do konca novembra 2023 bili dolžni pošiljati podatke so (za vsak sektor so se poročali kmetijski pridelki in živilski proizvodi):

- **Žita** – **kategorije**: pšenica, moka, kruh

- **Meso** – kategorije: goveje meso (razred A-R2), goveje meso brez in s kostjo, svinjsko meso (kakovostni razred S), svinjsko meso brez in s kostjo, piščančje meso brez in s kostjo, posušeno soljeno oz. dimljeno meso ter drugi mesni pripravki
- **Mleko** - kategorije: sveže nepredelano mleko, polnomastno mleko, posneto mleko, jogurt, sir
- **Jajca** - kategorije: jajca hlevske reje velikosti M in L
- **Sadje** - kategorije: jabolka, banane, limone
- **Zelenjava** - kategorije: listnata solata, krompir, čebula, korenje

Za lažje analiziranje in primerjavo s podatki SURS oziroma evropske statistike so bili za spremljanje določeni sektorji in posamezne kategorije na podlagi klasifikacije ECOICOP, ki je tako imenovana EVROPSKA KLASIFIKACIJA INDIVIDUALNE POTROŠNJE PO NAMENU (ECOICOP). SURS in evropska statistika uporabljata omenjeno klasifikacijo za določanje indeksa cen življenjskih potrebščin. S poenotenjem kategorij za namene spremljanja bo analiza podrobnejša in v določenih segmentih lahko tudi interpretirana s statističnimi gibanji. Primerjava skupin, ki jih uporablja statistika s kategorijami pri tem spremljanju cen (in količin) je razvidna iz preglednice 1.

Preglednica 1: Primerjava skupin hrane po klasifikaciji SURS s sektorji in kategorijami pri tem spremljanju*

SURS (ECOICOP)	Odredba o obveznem rednem pošiljanju ...
01.1.1 Kruh in izdelki iz žit	Žita in žitni izdelki
01.1.1.2 Moka in drugi izdelki iz žit	Moka brez polnozrnat
01.1.1.3 Kruh	Kruh (bel, polbel in črn)
01.1.2 Meso	Meso
01.1.2.1 Goveje in telečje meso	Goveje meso (s kostmi in brez)
01.1.2.2 Svinjsko meso	Svinjsko meso (s kostmi in brez)
01.1.2.4 Perutnina	Piščančje meso (s kostmi in brez)
01.1.2.7 Posušeno, soljeno ali dimljeno meso	Posušeno, soljeno oziroma dimljeno meso
01.1.2.8 Drugi mesni pripravki	Drugi mesni pripravki
01.1.3 Ribe in morski sadeži	
01.1.4 Mleko, sir in jajca	Mleko in mlečni izdelki
01.1.4.1 Sveže polnomastno mleko	Sveže polnomastno mleko
01.1.4.2 Sveže posneto mleko	Sveže posneto mleko
01.1.4.4 Jogurt	Jogurt brez dodatkov
01.1.4.5 Sir in skuta	Poltrdi siri
	Jajca hlevske reje
01.1.4.7 Jajca	Jajca hlevske reje velikosti M in L
01.1.5 Olje in maščobe	
01.1.6 Sadje	Sadje

01.1.6.1 Sveže ali ohlajeno sadje	Sveže sadje: jabolka, banane, limone
01.1.7 Zelenjava	Zelenjava
01.1.7.4 Krompir	Krompir, listnata solata, čebula, korenje

* rdeče izpisano sektorji, črno izpisano kategorije

Za vsako kategorijo se kmetijski pridelek oziroma živilski proizvod glede cen in količin analizira po POREKLU. Poreklo kmetijskih pridelkov in živilskih proizvodov je za potrebe spremljanja v obdobju od julija do novembra 2023 bilo razdeljeno v TRI skupine in sicer:

- **SLO** - vse faze pridelave in predelave so izvedene v Sloveniji
- **EU** - vse faze pridelave in predelave so izvedene v državah EU (če niso vse faze izvedene v SLO in so ostale izvedene v EU ali so vse faze izvedene izven SLO in v EU)
- **Izven EU** – če je najmanj ena faza pridelave in predelave izvedena izven EU.

Poreklo je zavezanec dolžan določati glede na fazo proizvodnje in vrsto kategorije kmetijskega pridelka oziroma živilskega proizvoda in sicer na podlagi sledljivosti (dokumentov), bistvene faze predelave (carinska definicija), na podlagi označevanja oziroma zakonodaje.

Podatki posameznih zavezancev so anonimizirani in vključeni v agregatni izračun skupne povprečne ponderirane cene proizvoda sektorja po tipu zavezancev, vrsti transakcije (odkup, prodaja) in poreklu. Tako lahko operiramo z agregatnimi podatki na nivoju celotnega sektorja za vsak posamezen člen v verigi preskrbe s hrano in spremljamo gibanje cen ter količin v posameznem sektorju od kmeta do trgovca.

Verodostojnost podatkov – za posredovane podatke so v celoti odgovorni posamezni zavezanci, ki le te pošiljajo. Nadzor nad pravilnost posredovanih podatkov kot ostalimi obveznostmi je v obdobju od julija do novembra 2023 nadziral Tržni inšpektorat RS.

Minimalno obdobje za analiziranje podatkov: Za ugotavljanje trendov in relacij znotraj posamezne verige preskrbe s hrano je potrebno dolgotrajnejše zbiranje podatkov, ki dopušča poglobljeno analizo dogajanja v njej. Petmesečno zbiranje podatkov ne omogoča takšne analize, saj so nekateri trendi v tem primeru izrazito sezonskega značaja. V tako kratkem obdobju je zato možna le omejena analiza prenosa cen posameznih kmetijskih in živilskih proizvodov, nikakor pa ni mogoča objektivna analiza morebitnih asimetričnih vzorcev v posameznih verigah. Prvo bomo predvidoma dopolnjevali vsakih nekaj mesecev, poskus izrednotenja asimetrije pa bo opravljen šele po osemnajstmesečnem zbiranju podatkov.

1.2 Zavezanci, ki pošiljajo podatke

Skupno število vseh zavezancev, ki so bili dolžni poročati v obdobju od julija do konec novembra 2023 je bilo 165. Od teh zavezancev nekateri nastopajo v več vlogah (pridelovalci, posredniki, predelovalci ali trgovci) zato so za eno obdobje poročanja bili dolžni oddati več poročil. Skupno število mesečnih poročil se je tako gibalo do največ 210 poročil na mesec.

Zavezanci za pošiljanje podatkov o odkupnih oziroma prodajnih ponderiranih cenah, o odkupljeni oziroma prodani količini in o poreklu kmetijskih pridelkov oziroma živilskih proizvodov so vsi deležniki v celotni verigi preskrbe s hrano:

- **pridelovalci** – so vse fizične (kot fizična oseba se upošteva s.p.) ali pravne osebe, ki pridelujejo in prodajajo lastne kmetijske pridelke posredniku, predelovalcu ali trgovcu oziroma kateri drugi pravni obliki, ki po odredbi ni zavezanec (npr. gostinski obrat, javni zavodi itd.) in imajo po zadnji javno dostopni bilanci več kot 250.000 evrov letnega prometa (čisti prihodki od prodaje). V to kategorijo spadajo vsi zavezanci, ki izpolnjujejo kriterij glede zahtevanega prometa, glede pravne oblike in se ukvarjajo s primarno kmetijsko proizvodnjo s sedežem ali stalnim naslovom v Sloveniji (npr.: kmetje, zadruga, kmetijska podjetja itd.)
- **posredniki** – so vse fizične (kot fizična oseba se upošteva s.p.) ali pravne osebe, ki odkupujejo kmetijske pridelke ali živilske proizvode za namen prodaje naprej v predelavo ali trženje (samih kmetijskih pridelkov oziroma živilskih proizvodov ne spreminjajo, vendar jih odkupijo in nespremenjene prodajo naprej po verigi) in imajo po zadnji javno dostopni bilanci več kot 2.000.000 evrov letnega prometa (čisti prihodki od prodaje). V to kategorijo spadajo vsi zavezanci, ki izpolnjujejo kriterij glede zahtevanega prometa, glede pravne oblike in glede odkupa ter prodaje nespremenjenih kmetijskih pridelkov oziroma živilskih proizvodov naprej po verigi (npr.: kmetje, zadruga, kmetijska podjetja, distributerji, živilski predelovalni obrati, trgovci itd.). Pri posrednikih gre za prodajo **pravnim osebam** (osebam, ki so prejele račun na svojo davčno številko). Njihov kupec je lahko posrednik, predelovalec, trgovec oziroma druga pravna oblika, ki po odredbi ni zavezanec (npr. gostinski obrat, javni zavodi itd.)
- **predelovalci** – so vse fizične (kot fizična oseba se upošteva s.p.) ali pravne osebe, ki opravljajo dejavnost proizvodnje živil in imajo po zadnji javno dostopni bilanci več kot 2.000.000 evrov letnega prometa (čisti prihodki od prodaje). V to kategorijo spadajo vsi zavezanci, ki izpolnjujejo kriterij glede zahtevanega prometa, glede pravne oblike in glede izvajanja vseh dejavnosti predelave kmetijskih pridelkov oziroma živilskih proizvodov (npr.: živilski predelovalni obrati, klavnice itd.). Kot predelava se štejejo vsi postopki na kmetijskih pridelkih oziroma živilih, ki spreminjajo kmetijski pridelek oziroma živilo (če se kmetijski pridelek samo pakira in se ne opravlja nobena sprememba oziroma obdelava kot npr. pakiranje jabolk v vrečke ali jajc v kartonsko embalažo se ne smatra kot predelava - zavezanci so kot pridelovalci, če ta pridelek sami pridelajo).
- **trgovci** – so vse pravne osebe (sem ne spada s.p.), ki opravljajo trgovinsko dejavnost z živilom in imajo po zadnji javno dostopni bilanci več kot 50.000.000 evrov letnega prometa (čisti prihodki od prodaje). V to kategorijo spadajo vsi zavezanci, ki izpolnjujejo kriterij glede zahtevanega prometa, glede pravne oblike in glede opravljanja trgovinske dejavnosti z živilom ne glede na to ali je to njihova primarna dejavnost ali ne (npr.: trgovci z živilom ter drugi trgovci, ki poleg primarne dejavnosti opravljajo tudi trgovinsko dejavnost z živilom, ali živilski predelovalni obrati, ki poleg primarne dejavnosti predelave opravljajo tudi trgovinsko dejavnost z živilom (maloprodaja)). Pri trgovcih gre za prodajo **končnemu potrošniku** (osebi, ki ni prejela računa na svojo davčno številko).

1.3 Pomen hrane in deleži posameznih kategorij v izdatkih za življenjske potrebščine po statističnih podatkih

Po podatkih statističnega urada Slovenije (podatkovna baza SIStat) je hrana v povprečni porabi denarnih sredstev gospodinjstev v drugem polletju 2023 imela 16,2 % delež. Podrobnejšo strukturo izdatkov posameznih skupin hrane v celotnih izdatkih za hrano prikazuje slika 7.

Slika 7: Delež porabe gospodinjstev za skupine prehranskih izdelkov v drugem polletju 2023 (vir podatkov: Podatkovna baza SIStat (<https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0400600S.px>))

S slike 7 vidimo, da največji delež izdatkov odpade na meso in mesne pripravke, žita in žitne izdelke, mleko in mlečne izdelke ter sadje. Tem skupinam sledi zelenjava, predpripravljena hrana ter skupina 0118 (sladkor, marmelada, med, čokolada in konditorski izdelki).

Skupinam prehranskih izdelkov z večjim deležem v izdatkih je dana večja teža tudi pri zbiranju cen in količin odkupa in prodaje ter posledično seveda analizi, ki je predmet tega projekta. Največji poudarek v smislu števila zastopanih kategorij kmetijskih pridelkov in živilskih proizvodov je dan skupini 'meso', 'mleko' in 'žito', analiza pa se nanaša tudi na skupine 'sadje', 'zelenjava' ter 'jajca', ki je obravnavana kot posebni sektor in ne skupaj z mlekom in mlečnimi izdelki, kamor ga običajno uvršča statistika.

1.4 SURS - Gibanje cen hrane in rast cen življenjskih stroškov

Za cene hrane v letu 2022 je bila značilna nadpovprečna stopnja inflacije, ki pa se je v letu 2023. precej umirila. V preglednici 2 prikazujemo letne stopnje rasti cen za obdobje od julija do novembra 2023 tako za

posamezne večje skupine živil ter tiste ožje skupine živil (ožje skupine smo v tej analizi poimenovali kategorije), ki so predmet analize prodajnih cen v nadaljevanju poročila.

Preglednica 2: Letne stopnje rasti cen izbranih skupin živil v Sloveniji [%]

	2023-07	2023-08	2023-09	2023-10	2023-11
SKUPAJ	6,1	6,2	7,5	6,9	4,9
01 HRANA IN BREZALKOHOLNE PIJAČE	11,1	10,4	9,2	7,3	6,2
01.1 Hrana	10,7	10,0	8,7	6,9	5,8
01.1.1 Kruh in izdelki iz žit	13,2	12,0	9,6	8,3	6,0
01.1.1.2 Moka in drugi izdelki iz žit	0,9	0,5	-0,4	1,6	-3,8
01.1.1.3 Kruh	14,3	13,3	9,5	6,4	5,0
01.1.2 Meso	5,8	8,1	6,4	5,2	4,7
01.1.2.1 Goveje in telečje meso	4,2	5,7	2,4	4,2	2,3
01.1.2.2 Svinjsko meso	1,8	6,9	7,8	7,3	6,9
01.1.2.4 Perutnina	3,9	6,4	2,3	0,5	2,8
01.1.2.7 Posušeno, soljeno ali dimljeno meso	7,7	9,3	7,6	5,8	5,2
01.1.2.8 Drugi mesni pripravki	7,9	10,8	11,0	8,9	6,8
01.1.3 Ribe in morski sadeži	10,2	8,3	9,1	6,9	7,4
01.1.4 Mleko, sir in jajca	13,9	12,1	9,8	6,8	1,3
01.1.4.1 Sveže polnomastno mleko	8,5	8,1	7,5	8,0	-2,6
01.1.4.2 Sveže posneto mleko	15,4	14,4	8,3	5,9	-1,9
01.1.4.4 Jogurt	10,0	6,5	3,4	2,7	-1,1
01.1.4.5 Sir in skuta	15,8	13,8	12,5	7,1	3,0
01.1.4.7 Jajca	21,2	21,2	19,5	12,0	5,8
01.1.5 Olje in maščobe	-2,9	-5,7	-8,7	-10,7	-11,7
01.1.6 Sadje	8,6	8,7	10,8	11,0	15,6
01.1.6.1 Sveže ali ohlajeno sadje	9,5	9,7	12,1	12,7	18,5
01.1.7 Zelenjava	17,4	12,5	12,2	8,1	9,7
01.1.7.4 Krompir	38,1	30,8	34,1	30,6	19,9
01.1.8 Sladkor, marmelada, med, čokolada in konditorski izdelki	14,8	13,8	11,9	8,6	7,9

Vir podatkov: Podatkovna baza SIStat (<https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0400600S.px>)

Iz preglednice 2 je razvidno, da se rast cen hrane v zadnjih mesecih 2023 umirja, na najvišji ravni ostaja pri sadju, med posameznimi ožjimi skupinami živil pa pri krompirju. Pri večini skupin živil, zlasti tistih z večjo težo v izdatkih porabnikov, se približuje splošni stopnji inflacije ali pa je že občutno pod njo. Cene hrane torej niso več med pomembnejšimi generatorji inflacije v Sloveniji.

2 Zaključek

2.1 Ugotovitve

Opravljen analiza se nanaša na petmesečno obdobje od julija 2023 do vključno novembra 2023. Izpostavljamo, da analiza predstavlja šele prvi korak k sistematičnemu spremljanju cen po posameznih verigah vrednosti v slovenskem agroživilstvu. Gre za razmeroma kratko opazovano obdobje, poleg tega bo sistem spremljanja v nadaljevanju verjetno deležen nekaterih izboljšav. Bolj poglobljena analiza dogajanj znotraj verig preskrbe s hrano in sprejemanje konkretnih zaključkov bosta mogoča šele v daljšem časovnem obdobju (priporočamo vsaj eno leto), ki omogoča vsaj osnovni vpogled v morebitno sezonsko dinamiko na stabilnem zajemu podatkov. Ugotavljamo, da je delež močno izstopajočih podatkov, ki kažejo na težave v vpeljavi sistema zbiranja podatkov razmeroma skromen in se v zadnjih mesecih zmanjšuje. Zbrani podatki za večino širših kategorij živil izkazujejo precej primerljiva gibanja s podatki statistike. Izpostavljene razlike so v večjem delu odraz različne metodologije zajema podatkov vključno z različno širino zajema živil znotraj določene kategorije. Na tem področju bi bilo v prihodnje smiselno razmisliti, ali se gre v nadgradnjo sistema z večjim poudarkom na cenah, vzdolž posamezne verige vrednosti, saj bi v tem primeru kazalo spremljati podatke bistveno ožjih kategorij oziroma bi sistem nadgradili še s podkategorijami.

Vpeljano zbiranje podatkov in doslej opravljena analiza kažeta, da je z zastavljenim pristopom mogoče dobiti splošen vpogled v stanje in dogajanje na trgu s hrano. Zbrani podatki za daljše obdobje bodo omogočili uvid v morebitna razhajanja v dinamiki cen po verigi. Podrobna analiza podatkov posameznih poročevalcev bi lahko odstrla nekatere dodatne vidike, vendar zaradi zagotavljanja anonimnosti poročevalcev analiza takšnih podatkov trenutno ni predvidena. Zgolj podatki, ki se zbirajo pri tem poročevalskem sistemu, ne omogočajo stvarnega vpogleda v dogajanje v posameznih verigah in še manj v odnose med deležniki v njih, saj bi za to potrebovali podatke o ekonomiki poslovanja na posameznih ravneh. Takšni podatki so večinoma zaupne narave, obstoječe javno dostopne evidence pa niso dovolj podrobne.

Doslej opravljena analiza glede bruto marž, ki je bila opravljena samo za posrednike in trgovce, nakazuje na velike razlike v bruto maržah med različnimi živilskimi proizvodi. Bruto marž pri predelovalcih analiza ne opredeljuje, saj je težko določiti delež osnovne surovine, ki gre v določen končen proizvod, kar bi lahko bila podlaga za izračun bruto marž (surovo mleko, ki vstopi v proces predelave, se uporabi za večje število proizvodov, kot so jogurti, sir, maslo, posneto mleko, skuta itd.). Analiza nakazuje tudi na zmanjšan delež živil neslovenskega porekla vzdolž večine verig (ko gremo proti prodaji na drobno), kar je deloma mogoče pojasniti z mednarodno trgovino, zagotovo pa ne v celoti.

Izsledki pri mesu in mesnih izdelkih, ki je najbolj temeljito obravnavan sektor, vsekakor nakazujejo na potrebo po izvajanju spremljanja masnih bilanc, vzpostavljeno s sprejemom Pravilnika o zagotavljanju sledljivosti porekla za nepredpakirano sveže, ohlajeno in zamrznjeno goveje, prašičje, ovčje, kozje in perutninsko meso (Uradni list RS, št. 54/22 in 106/23), po katerem morajo izvajalci dejavnosti za uporabo navedbe porekla Slovenija upoštevati vse določbe od 31. oktobra 2023 naprej. Učinki uvedbe tega sistema se bodo v večjem obsegu predvidoma pojavili šele v mesecih, ki jih ta analiza ne pokriva.

Analiza prenosa cen na relaciji od kmetijskih do proizvajalčevih ter od proizvajalčevih cen do cen v prodaji na drobno bo opravljena v kasnejši fazi izvajanja projekta, saj je trenutna časovna vrsta rezultatov prekratka za strokovno korektno interpretacijo. Podobno velja za analizo morebitne asimetrije prenosa cen od proizvajalcev na cene življenjskih potrebščin.

3 Priloge

Priloga 1: Sumarne tabele po sektorjih za analizirano obdobje

Priloga 1a: Sumarne tabele za sektor žita in žitnih izdelkov ter mesa

	Poreklo	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)
K Pšenica		Pridelovalci				Posredniki				Predelovalci			
	SLO	/	/	3.215.480	0,195	4.118.525	0,193	4.723.815	0,209	8.536.091	0,213	99.851	0,196
	EU	/	/	/	/	96.937	0,196	96.937	0,202	7.213.404	0,231	0	/
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Ž Pšenična moka brez polnozrnatih moka		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
	SLO	1.176.305	0,392	4.800.972	0,542	1.647.174	0,590	1.683.208	0,574	956.196	0,708	826.154	0,835
	EU	479.590	0,434	59.220	0,531	286.924	0,566	212.649	0,774	419.768	0,557	331.267	0,675
	Izven EU	263.148	0,335	99.900	0,406	/	/	/	/	/	/	/	/
Ž Kruh (bel, polbel, črn)		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
	SLO	73.378	2,012	3.384.063	1,779	979.744	1,583	1.002.304	2,053	3.183.222	1,793	2.948.645	3,203
	EU	103.463	2,193	87.839	2,353	238.049	1,666	223.418	2,396	729.615	1,400	691.879	2,238
	Izven EU	/	/	/	/	262.785	1,356	255.824	1,675	100.557	1,770	96.822	2,870

	Poreklo	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)
K Goveje meso, kakovostni razred A-R2		Pridelovalci				Posredniki				Predelovalci			
	SLO	/	/	5.467	4,578	401.543	4,513	402.772	4,640	332.543	4,258	5.432	5,751
	EU	/	/	/	/	9.762	4,874	7.418	5,223	7.663	5,060	38	5,500
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Ž Sveže goveje meso s kostjo		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
	SLO	100.575	5,109	520.125	5,127	83.651	4,264	84.145	4,473	112.334	4,258	105.052	5,290
	EU	226.481	4,292	42.407	5,349	7.639	3,456	11.375	3,604	9.849	8,131	4.383	8,980
	Izven EU	/	/	/	/	59	28,500	59	40,000	/	/	/	/
Ž Sveže goveje meso brez kosti		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
	SLO	48.305	5,806	521.335	7,645	9.614	8,121	18.842	8,219	236.277	7,657	185.944	8,693
	EU	191.038	6,149	194.669	7,662	68.239	7,401	50.066	9,184	39.758	8,516	30.793	9,551
	Izven EU	/	/	/	/	2.697	15,197	3.345	20,401	278	25,929	185	30,295

	Poreklo	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)
K Svinjsko meso, kakovostni razred S		Pridelovalci				Posredniki				Predelovalci			
	SLO	/	/	375.581	2,481	213.223	2,486	188.740	2,526	547.888	2,520	69.995	3,265
	EU	/	/	177.356	2,623	40.851	2,595	40.827	2,631	281.065	2,647	926	6,321
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Ž Sveže svinjsko meso s kostjo		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
	SLO	106.381	3,061	316.620	3,869	4.691	3,707	4.390	4,188	62.744	4,759	80.159	4,533
	EU	738.068	2,927	221.584	3,951	108.810	3,595	96.033	4,165	294.996	3,749	216.933	4,423
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	298	3,803	213	4,349
Ž Sveže svinjsko meso brez kosti		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
	SLO	38.681	3,011	319.507	4,677	8.321	4,642	25.120	4,655	138.973	4,903	146.339	5,086
	EU	1.769.261	3,500	541.914	4,481	409.812	4,080	321.144	4,545	496.340	4,405	356.970	5,046
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

	Poreklo	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)
K Piščančje meso brez kosti		Pridelovalci				Posredniki				Predelovalci			
	SLO	/	/	/	/	1.579	4,289	1.579	5,598	111.236	4,477	177.170	5,820
	EU	/	/	/	/	673	3,950	673	4,740	120	4,000	0	/
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	0	/	/	/
Ž Sveže piščančje meso brez kosti		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
	SLO	138.521	5,822	560.263	5,996	28.859	2,233	39.327	3,386	452.594	5,433	434.456	6,579
	EU	136.181	4,050	114.401	5,286	259.122	3,853	257.460	4,281	89.188	4,649	82.183	5,267
	Izven EU	8.424	4,176	8.783	5,431	5.122	3,913	5.967	4,526	6.477	3,957	5.649	4,459

	Poreklo	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)
K Piščančje meso s kostjo		Pridelovalci				Posredniki				Predelovalci			
	SLO	/	/	/	/	1.098	3,166	1.098	3,687	126.848	2,522	212.860	3,315
	EU	/	/	/	/	1.006	2,050	/	/	0	/	/	/
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	0	/	/	/
Ž Sveže piščančje meso s kostjo		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
	SLO	255.468	3,389	864.641	3,325	14.460	3,603	18.808	3,897	526.949	3,168	477.269	3,979
	EU	100.626	2,103	96.678	3,039	215.628	1,808	212.041	2,193	125.212	2,153	118.026	2,838
	Izven EU	0	/	1.798	3,721	0	/	1.121	2,296	28.226	2,220	24.043	2,459

Priloga 1b: Sumarne tabele za sektor mesnih izdelkov, mleka in mlečnih izdelkov ter jajca

	Poreklo	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)
		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
Ž Posušeno, soljeno oziroma dimljeno meso	SLO	278.721	2,961	1.991.271	5,075	129.613	5,065	166.767	6,639	1.820.653	5,184	1.682.896	7,653
	EU	68.312	6,455	747.418	6,906	58.554	8,032	65.142	9,561	781.677	4,462	682.717	6,910
	Izven EU	/	/	/	/	551	5,805	708	7,145	24.847	6,153	23.572	9,050
		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
Ž Drugi mesni pripravki	SLO	115.808	3,889	1.288.052	5,404	123.568	6,909	151.333	8,417	789.030	4,593	963.109	6,023
	EU	17.555	5,172	720.123	5,550	93.334	5,274	106.104	6,846	144.801	5,408	150.491	6,826
	Izven EU	0	/	149.589	5,403	42.615	8,358	15.919	13,549	9	16,000	12	19,208
		Pridelovalci				Posredniki				Predelovalci			
K Mleko, sveže nepredelano	SLO	/	/	1.218.526	0,445	48.735.466	0,437	37.319.506	0,448	28.814.101	0,462	33.991	0,539
	EU	/	/	80.640	0,705	163.264	/	/	/	48.155	0,520	315.131	0,453
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
Ž Sveže polnomastno mleko,	SLO	12.120	0,892	5.603.956	0,856	410.844	0,856	557.568	0,980	3.751.641	0,957	3.685.985	1,172
	EU	/	/	80.640	0,705	163.264	0,762	303.478	0,904	1.053.063	0,748	1.014.661	0,852
	Izven EU	/	/	8.964	0,692	/	/	/	/	204	0,970	207	1,219
Ž Sveže posneto mleko, predelano	SLO	631	0,747	1.177.343	0,791	24.096	0,874	46.940	0,963	886.446	0,837	916.683	0,977
	EU	0	/	25.584	0,140	8.735	0,713	18.575	0,686	404.362	0,710	399.469	0,856
	Izven EU	/	/	/	/	1.200	1,000	355	1,229	602	0,978	567	1,541
		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
Ž Jogurt brez dodatkov	SLO	3.309	1,250	1.419.167	1,213	63.775	1,372	62.706	1,559	1.065.960	1,158	1.048.763	1,462
	EU	31	2,100	0	/	25.233	1,254	32.475	1,739	344.463	1,441	336.358	2,299
	Izven EU	/	/	/	/	50.017	1,438	21.900	2,000	186	6,005	159	9,231
Ž Sir (poltrdi)	SLO	82.993	4,997	294.853	6,478	35.183	5,706	85.449	5,945	201.985	7,260	180.038	9,620
	EU	13.241	4,324	330	10,251	388.404	4,242	293.633	5,200	605.791	4,958	552.490	6,850
	Izven EU	/	/	63.008	4,658	219	9,865	225	11,569	6.304	7,862	6.161	9,654
		Pridelovalci				Posredniki				Predelovalci			
K Jajca hlevske reje, kategorija M	SLO	/	/	3.531.341	0,144	113.704	0,150	109.978	0,166	0	/	1.800	0,091
	EU	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
Ž Jajca hlevske reje, kategorija M, predpakirana	SLO	90.864	0,130	432	0,080	302.822	0,166	455.149	0,190	5.584.989	0,149	5.271.137	0,186
	EU	/	/	/	/	6.300	0,190	5.820	0,231	10.550	0,128	11.330	0,181
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	702.000	0,130	0	/
		Pridelovalci				Posredniki				Predelovalci			
K Jajca hlevske reje, kategorija L	SLO	/	/	2.936.787	0,158	137.924	0,161	97.807	0,196	270	0,032	11.880	0,086
	EU	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
		Predelovalci				Posredniki				Trgovci			
Ž Jajca hlevske reje, kategorija L, predpakirana	SLO	2.826	0,049	2.766	0,081	277.416	0,175	515.869	0,202	4.652.618	0,164	4.311.051	0,215
	EU	/	/	/	/	9.000	0,200	8.820	0,240	365	0,171	310	0,277
	Izven EU	/	/	/	/	/	/	/	/	400	0,228	360	0,426

Priloga 1c: Sumarne tabele za sektor sadja in zelenjave

	Poreklo	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)
		Pridelovalci				Posredniki				Pridelovalci			
K Sveža jabolka	SLO	/	/	956.122	0,538	1.025.568	0,477	793.742	0,841	/	/	/	/
	EU	/	/	/	/	434.214	0,384	95.787	0,693	/	/	/	/
	Izven EU	/	/	/	/	4.844	0,640	3.690	0,710	/	/	/	/
		Pridelovalci				Posredniki				Trgovci			
Ž Sveže sadje - jabolka	SLO	7.694	0,556	0	/	80.055	0,841	207.261	0,999	1.156.285	1,018	1.046.854	1,340
	EU	7.910	1,027	0	/	211.024	0,595	217.985	0,805	354.123	1,051	336.452	1,213
	Izven EU	/	/	/	/	25.875	0,683	23.008	0,869	17.082	1,134	17.607	1,479
Ž Sveže sadje - banane	SLO	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
	EU	/	/	/	/	/	/	/	/	64.933	0,927	65.001	1,246
	Izven EU	/	/	/	/	1.033.658	0,677	822.053	1,053	2.128.568	0,918	2.033.515	1,184
Ž Sveže sadje - limone	SLO	/	/	/	/	0	/	237	1,020	798	0,900	648	1,530
	EU	/	/	/	/	7.969	1,064	25.434	1,355	217.878	1,171	190.299	1,437
	Izven EU	/	/	/	/	238.527	0,889	217.100	1,163	217.170	1,192	200.265	1,664

	Poreklo	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)	Povprečna količina odkupa (kg)	Povprečna cena odkupa (EUR/kg)	Povprečna količina prodaje (kg)	Povprečna cena prodaje (EUR/kg)
		Pridelovalci				Posredniki				Trgovci			
Ž Sveža zelenjava - listnata solata	SLO	1.192	1,273	526	3,745	150.676	1,071	154.172	1,372	215.457	1,796	172.671	2,576
	EU	9.193	2,384	4.124	4,033	217.624	1,616	207.095	2,364	275.184	2,304	222.511	3,298
	Izven EU	/	/	/	/	0	/	9	2,710	122	2,436	106	3,750
Ž Sveža zelenjava - krompir	SLO	640	0,950	0	/	510.836	0,517	521.449	0,690	1.610.889	0,781	1.496.833	1,003
	EU	2.968	0,950	0	/	159.863	0,559	150.813	0,796	264.062	1,017	311.629	1,299
	Izven EU	/	/	/	/	1.102	0,896	14.786	0,792	27.280	0,804	40.978	1,498
Ž Sveža zelenjava - čebula	SLO	/	/	/	/	105.729	0,760	105.457	0,886	385.951	0,970	334.213	1,246
	EU	1.398	1,519	0	/	206.060	0,718	191.823	1,058	366.597	0,958	369.895	1,371
	Izven EU	/	/	/	/	32.457	0,588	66.017	0,763	21.588	1,132	29.038	1,305
Ž Sveža zelenjava - korenje	SLO	12	0,670	54	2,130	13.302	0,820	18.591	1,123	308.283	0,921	271.546	1,185
	EU	910	1,106	1.211	1,582	132.595	0,492	99.511	0,853	68.360	1,076	65.646	1,493
	Izven EU	42	1,200	92	2,720	51.850	0,422	197.711	0,539	4.594	1,049	5.078	1,261

